

Nacka tingsrätt
Mark- och miljödomstolen
Box 69
131 07 NACKA

Ansökan om omprövning för moderna miljövillkor för Masugnsfallets vattenkraftverk, Hallsbergs kommun, Örebro län.

Sökanden	Skyllbergs Bruks AB Skyllberg 694 99 SKYLLBERG
Ombud	Walter Johansson Kraftprojektering AB Borisa 29 791 21 BJURSÅS
Saken	Ansökan om omprövning för moderna miljövillkor för Masugnsfallets kraftverk med tillhörande regleringsdamm, Hallsbergs Örebro län.

Bolaget yrkar att Mark- och miljödomstolen:

- att med beaktande av bestämmelserna i Miljöbalkens 11 kap. 6 §, 11 kap. 27 § samt 24 kap 10 §, fastställer moderna miljövillkor för den vattenverksamhet som Bolaget med stöd av vattendom från den 20 mars 1956 (Dom A 2/1956) bedriver vid Masugnsfallets, beläget på fastigheten Hallsberg Viken 3:3.
- att det medges en partiell utrivning av Masugnsfallets kraftverk med anläggningsdelar

Som en följd av omprövningen yrkar Bolaget vidare att Mark- och miljödomstolen;

1. Att vid Masugnsfallets bygga ett naturligt utlopp ur Tisaren.
2. Att riva ut befintliga luckutskov och intagsparti.
3. Att riva ut befintlig turbin, generator, el- och styrutrustning.
4. Att anlägga en spärrdamm enligt Teknisk Beskrivning
5. Fastställa arbetstiden, jämlikt 22 kap. 25 § miljöbalken, för att genomföra ansökta åtgärder till tio år.

6. Att tiden, jämlikt 24 kap 13 § miljöbalken, för oförutsedd skada ska framställas senast fem år efter arbetstidens utgång.
7. att Mark- och miljödomstolen godkänner den i ärendet inlämnade Miljöbedömningen
8. Bestämmer prövningsavgiften till 15 000 kr
9. Bestämmer att ansökan om översyn av villkoren och andra bestämmelser i enlighet med 22 kap. 29 § ska lämnas in till Mark- och miljödomstolen senast 40 år efter att dom i nu aktuell ansökan har vunnit laga kraft.
10. Fastställer att befintlig vattenverksamhet för produktion av vattenkraftsel får bedrivas till dess nu aktuell prövning är klar d.v.s. till dess dom vunnit laga kraft. Därefter ska gälla de villkor som omfattas av kommande dom avseende nu aktuell ansökan.
11. Om domstolen gör bedömningen att ansökt vattenföretag, erfordrar tillstånd enligt 7 kap 28a och b §§ i MB hemställs om en sådan prövning

Villkor

- A Byggnad av ett naturligt utlopp ur Tisaren enligt förslag som har redogjorts för i bifogad Miljöbedömning (MB) och Teknisk Beskrivning (TB).
- B Arbetena och verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden angett i ansökningshandlingarna och i övrigt uppgett och åtagit sig i målet.
- C Arbetena ska bedrivas på sådant sätt att grumling och utsläpp till vatten hålls så låga som möjligt.
- D Eventuella tillfälliga upplag ska ske inom särskilt markerad area, dock minst 10 meter från vattenområde. Området ska avstädas efter användning.
- E Ett kontrollprogram ska upprättas och ges in till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter laga kraftvunnen dom. Kontrollprogrammet ska godkännas av länsstyrelsen i Örebro län.

Bilagor till ansökan

Flik 1 Teknisk beskrivning med bilagor

Flik 2 Miljöbedömning med bilagor

Flik 3 Markägareförteckning, Terrängkarta och Fastighetskarta.

Flik 4 SMHI, Hydrologisk och hydraulisk utredning

Flik 5 Grundavgift

Aktförvarare

Anki Järnberg, Hallsbergs kommun Tel 0582-685019
Besöksadress Västra Storgatan 14, e-post: kommun@hallsberg.se.

Sammanträdeslokal

Brukskontoret i Skyllberg.

Tidningar för kungörelse

Lämpliga tidningar för kungörelse i målet är Nerikes Allehanda och Länsposten.

Höjd- och koordinatsystem

Angivna höjder i ansökan och tillhörande bilagor utgår från RH2000.

Nedan angivna koordinater har hämtats från lantmäteriverkets SWEREF TM N/S:
Masugnsfallets Kraftverk x= 6542 098; y= 513 463

1 Orientering

Masugnsfallets kraftverk är beläget i Skogaåns utlopp ur sjön Tisarens. Cirka 1800 m nedströms Masugnsfallet finns Smedjefallets kraftverk i Skogaholms samhälle.

Tisaren är belägen inom Hallsbergs och Askersunds kommuner. Tisarens vatten avbördas österut genom Skogaån inom Nyköpingsåns avrinningsområde. Närmast nedanförliggande sjö till Masugnsfallet är Skogasjön. På nämnda sträcka faller ån ca 15,5 m, varav ca 14 m används för vattenkraftsändamål. Fördelad på ca 5 m i Masugnsfallet och ca 9 m i Smedjefallet. Tisaren har en sjöyta av 13,1 km² och nederbördsområdet vid sjöutloppet 110 km². Det till kommer ytterligare ca 10 km² fram till Smedjefallet. Terrängkarta se **Bilaga C:1**.

2 Bakgrund

Allmänt

Vid vattenfallet i Tisarens utlopp (Masugnsfallet) och det ca 2 km nedströms belägna Smedjefallet, har i läget för dessa båda vattenkraftverk sedan i mitten på 1600-talet bedrivits vattenverksamhet i form av hytta, hammare, smedja, sågverk, kvarn m m.

Dammen vid Tisarens utlopp ligger inom Ås ägor, ibland omnämnd som Östra Å. Äldsta kartan, en geometrisk avmätning över Skogaholm från år 1684 visar Skoga masugn som har legat cirka 200 meter sydväst om dammen.

Skoga masugn anlades år 1643. Enligt utsago benämndes den först som Å masugn. För att inte förväxlas med Västra Å masugn ändrades namnet längre fram till Östra Å masugn. Inga av de äldre kartorna visar att Skoga masugn låg inom Ås ägor. Däremot ligger masugnen inom Ås ägor på häradsekonomiska kartan och den ekonomiska kartan från år 1955. Skoga masugn anlades för att ägarna till Skoga hammare inte ville vara helt beroende av köpt tackjärn. Masugnen ombyggdes och förstorades år 1684 och då flyttades den också till platsen för fornlämning hyttområde (Hallsberg 124:1). Enligt uppgift hade den första masugnen legat vid Å cirka 600–650 meter uppström. Fältinventering har inte utförts på den angivna platsen. Hyttan drevs, såsom det var vanligt under 1600- och 1700- talen endast en eller ett fåtal månader per år. Under åren 1879 - 80 byggdes en ny masugn på nuvarande plats cirka 280 meter nedströms eller i Skogaåns utlopp ur Tisaren. Fallhöjden, genom uppdämning, var bättre här. I oktober 1919 eldhärjades masugnen och allt brännbart brann upp. Året efter uppbyggdes hyttan men redan året efter, år 1925 nedlades den och alla byggnader revs år 1930.

Historiken har även beskrivits i Tekniska Beskrivningen och Miljöbedömningen.

3 Rådighet

Sökande har som ägare av Hallsberg Viken 3:3, rätt till hela det vatten som används för driften av Masugnsfallets kraftverk och har därmed rådighet enligt bestämmelserna i 2 kap i *Lag med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet* (SFS 1998:812).

Del av planerad kommer att beröra Sveaskogs fastighet Hallsberg Skogaholm 5:1. Muntlig överenskommelse föreligger. Kommande detaljplanering visar mer exakt hur stort intrånget för det naturliga utloppet blir och som skall regleras i efterhand mellan parterna.

Därmed anser Sökanden sig ha full rådighet till de mark- och vattenområden som omfattas av nu aktuell ansökan om omprövning.

4 Nuvarande äldre rättighet eller tillstånd som utgör grund för omprövning

Det finns äldre tillstånd enligt domar AD 47/1946, A2/1956 och AD 73/1970 som utgör grunden för sökt omprövning. Enligt givna domar finns rätt för Kumla kommun att ur sjön Tisaren för drickvattenframställning och industriella ändamål ta ut 400 l/s. Vattenuttaget sker i anslutning till maskinstationen.

Nuvarande tillstånd medger en minimitappning på 150 l/s

Enligt domen från 1956 skall sänkingsgränsen i sjön Tisaren vara 99,00 m, Dämningsgränsen 16/6-31/10 100,14 m, 1/11-15/5 100,30 m. 16/5-15/6 en rätvinklig avsänkning från 100,30 m till 100,14 m. **I äldre dom angivna höjder är i RH 00.** Skillnaden mellan RH 00 och RH 2000 är 55 cm.

Kumla kommun har enligt tillstånd rätt att ta ut 400 l/s friskvatten ur Tisaren för kommunmedborgarnas behov och för industriella ändamål.

5 Befintlig kraftanläggning

Befintligt vattenkraftverk består av regleringsdamm, maskinstation och utloppskanal.

Regleringsdamm

Masugnsfallets kraftverksdamm tillika Tisarens regleringsdamm består av ett utskov i betong, vari det finns tre luckutskov samlade. Vardera av de tre luckutskoven kan stängas med 2 spettluckor. Det högra utskovet är för kraftverksintaget, det mellersta är för frivattenfåran och det vänstra är friskvattenintag för Kumla kommuns vattenuttag. Utskoven omslutes av jorddammar. Grundläggningen är oklar, det torde dock vara berg alternativt morän.

I maskinstationen finns kaplanturbin installerad med sedvanlig styr- och elutrustning. Effekten har angivits till 90 kW och normalårsproduktionen till 0,175 GWh. Turbinens drivvattenföring leds åter till frivattenfåran via en kortare utloppskanal.

För ytterligare detaljer samt bilder och ritningar avseende dagens anläggning finns i teknisk beskrivning, **bilagorna A:1 och A:2** till denna ansökan.

6 Planfrågor och områdesskydd m.m.

Tisaren och Masugnsfallets vattenkraftverk ligger inom Vattenskyddsområde Enligt beslut från 2008 med stöd av 7 kap 21§ miljöbalken är Tisaren med intilliggande område har av Hallsbergs och Askersunds kommuner förklarats som vattenskyddsområde. Skyddsområdet är indelat i vattentäktszon med primär och sekundär skyddszon.

Området har ett högt kulturhistoriskt värde. Värderingen bygger på ett samspel med det äldsta läget för Skoga masugn och Skoga hammare som båda har en lång historia i trakten. Här finns gott om lämningar från verksamheterna genom historien. Kulturmiljön med lämningar har närmare beskrivits i Miljöbedömningen.

Det område som befintligt kraftverk är belägen inom och som omfattas av nu aktuell ansökan om omprövning, numera partiella utrivningen, är inte detaljplanelagt av Hallsbergs kommun. Det finns vidare inga i övrigt meddelade områdesbestämmelser för området som berörs av nu aktuell ansökan.

Se vidare i bilagd miljöbedömning. **Bilaga B.**

7 Skäl till yrkande om partiell utrivning

Skäl till Bolagets begäran om partiell utrivning Masugnsfallets vattenverksamhet med regleringsdamm är de krav som ställs från myndighetshåll som omöjliggör fortsatt drift av vattenkraftverket. Myndighetskraven är bland annat att installation av uppvandringssväg för alla typer av vandringsbenägna fiskarter till Tisaren. Enligt Bolaget torde det vara en osäker funktion på grund av låg vattenföring med perioder av naturligt låga flöden. Bolaget anser inte det vara en rimlig eller kostnadseffektiv åtgärd. Det skall ses mot bakgrund att det inte finns några tecken att uppvandring har skett under de senaste 500 åren.

Myndighetskravet om en hög mintappning i kombination med Kumla kommuns friskvattenuttag ger som följd att det inte är möjligt att vattnet räcker till för kraftverkets fortsatta drift. Bolaget ser därför som enda lösningen att lägga ner vattenkraftverket.

För att tills vidare kunna bibehålla friskvattentäkten yrkar Bolaget därför om en partiell utrivning av kraftverk med regleringsdamm med byggande av ett naturligt utlopp ur Tisaren.

Den befintliga dricksvattentäkten är en av orsakerna till att Bolaget i sin helhet inte begär en utrivning av Masugnsfallets vattenkraftverk med Tisarens regleringsdamm. Dricksvattentäkten har få tillrinningsområden och är känslig för långa varma perioder och torka, med stor avdunstning som följd. Bevattningsförbud infördes 2017 och flera somrar efter det har invånarna uppmanats spara på vatten.

Vattenverket producerar cirka 3,5 miljoner kubikmeter friskvatten per år. Cirka 2 miljoner kubikmeter levereras till Kumla och resten av vattnet säljs till Hallsberg. Vattenförsörjningen sker med grundvatten från Kumlaåsen och infiltration av ytvatten från Tisaren.

Det finns planer på att flytta friskvattentäkten till Vättern via en tunnel. Beslut i frågan planeras tas i slutet av mars 2026. Ovissheten i frågan påverkar i högsta grad omprövningsförfarandet för Masugnsfallet. Klarhet i vad som händer med friskvattentäkten vara eller inte vara hade möjliggjort andra och bättre lösningar för Masugnsfallet.

Annat skäl till att Bolaget inte yrkar fullständig utrivning är att följande avsänkning skulle förorsaka stora boende- och miljöskador runt hela Tisaren med stora skadeståndskrav som följd. Bara förstörd vattentäkt skulle enligt uppgift medföra krav på ca 30 milj. kr.

Enligt vattendomen för Tisaren får avsänkning ske till +99,00 (RH 00). Motsvarande +99,55 i RH 2000. Vattenföringar i linje med MQ hamnar på nivån +99,85 m. Vid långvariga flöden omkring MLQ kommer vattennivån att ställa in sig på nivån +99,50 m. Vid långvariga höga flöden MHQ ställer sig vattennivån på +100,10 m. Nuvarande rådande dämningssgräns ligger på nivån +100,30 m. För att den gränsen skall överskridas erfordras flöden som med 50% överstiger 100-årsflödet.

Med planerat utförande av det naturliga sjöutloppet kommer Tisaren normalt att variera mellan nivåerna +99,70 m och 100,10 m.

Av Proposition 2017/18:243 sid 148 framgår Mindre stränga krav (MSK) för samhällsnyttig verksamhet om ramvattendirektivets möjligheter till undantag och lägre ställda krav ska nyttjas fullt ut. Friskvattenuttaget ur sjön Tisaren torde vara en sådan vattenverksamhet som motiverar undantag från den generella kravnivån om God Ekologisk Status och anamma MSK för Masugnsfallet och därigenom skydda vattentäktens fortsatta drift.

8 Hydrologi m.m.

Masugnsfallets kraftverk är beläget i Skogaåns utlopp ur Tisaren. Cirka 1800 m nedströms Masugnsfallet finns Smedjefallets vattenkraftverk.

Tisaren är belägen inom Hallsbergs och Askersunds kommuner. Tisarens vatten avbördas österut genom Skogaån inom Nyköpingsåns avrinningsområde. Närmast sjö nedströms Smedjefallet är Skogasjön. På nämnda sträcka faller ån ca 15,5 m, varav ca 14 m används för vattenkraftsändamål. Fördelad på ca 5 m i Masugnsfallet och ca 9 m i Smedjefallet.

Tisaren har en sjöyta av 13,1 km² och nederbördsområdet vid sjöutloppet 110 km².

Karaktäristiska flöden för anläggningarna presenteras nedan Redovisade flöden bygger på modellering genomförd av SMHI år 2024. **Se bilaga D.** I tabellen anges också standardiserade flöden beräknade på tappningsdata under perioden 2010-2022. SMHI:s dimensionerade naturliga flöden uppvisar en lägre medelvattenföring gentemot uppmätta flöden, trots det pågående vattenuttaget. Av denna anledning bedöms modellen sannolikt underskatta naturliga flöden i vattensystemet. Se även miljöbedömningen **Bilaga B** till ansökan

**Uppmätt tappning
(m³/s)** **Naturlika flöden (m³/s)**

<i>Lägsta</i>	0,15	-
<i>MLQ</i>	0,25	0,18
<i>MQ</i>	1,12	0,92
<i>MHQ</i>	3,55	2,8
<i>HQ50</i>	-	5,9
<i>HQ100</i>	-	6,7
<i>Högsta</i>	5,9	-

9 Miljöbedömning

Bolagets uppfattning är att till ansökan bilagd miljöbedömning visar att de åtgärder, anpassningar och föreslagna villkor kommer medföra att planerad partiell utrivning är i linje med vid tiden för ansökan tillämpliga miljö kvalitetsnormer. Vidare bedöms det klarläggas att de åtgärder som vidtas kommer att medföra effektiva åtgärder som medför faktisk positiv påverkan på möjligheten att uppnå God Ekologisk Status (GES) i aktuell del av Skogaån. Sammantaget medför alltså detta att Bolagets bedömning är att föreslagna åtgärder medför att vattenverksamheten inte kan anses strida emot 5 kap. 4 § Miljöbalken och övriga tillämpliga delar av Miljöbalken, eller förordningen om vattenverksamhet.

Det bör anmärkas att ca 50 km nedströms i samma vattendrag finns Boda kvarns (Bokvarn) kraftverk där det finns ett modernt miljö tillstånd som anger 25 l/s minimitappning och inte några krav på fiskväg (Dom 2006-06-15 Mål nr M12413-05)

För mera detaljer kring miljöbedömningen, **bilaga B** till ansökan.

10 Genomförd samverkan

Samverkan med länsstyrelserna och Södermanlands län har bedrivits under perioden 2020 - 2023. Samverkansmöten har genomförts under 2020–2023. Länsstyrelsen i Södermanlands län har sammankallat till två möten för hela provningsgruppen (Nyköpingsån). Länsstyrelsen har kallat Skyllbergs Bruk AB till tio möten.

Länsstyrelsen skickade ett första utkast på analysblad för Masugnsfallets och Smedjefallets kraftverk till Skyllbergs bruk AB inför mötet den 10 mars 2022. Utkast på förslagsblad för Masugnsfallets och Smedjefallets kraftverk togs fram av Länsstyrelsen och skickades till Bolaget inför mötet den 15 december 2023. Efter en del synpunkter från Bolaget kom den slutliga och fastställda versionen av analysbladen den 19 december 2023.

11 Natura 2000

Länsstyrelsen skriver i sin nulägesbeskrivning följande:

I Svennevadsån finns Örebro läns största bestånd av tjockskalig målarmussla. I nuläget är det Sveriges nordligaste population. Populationen är relativt isolerad längst upp i Nyköpingsån och därmed extra sårbar eftersom nytt inflöde av fisk och föryngring av musslor sker mycket sparsamt. I Natura 2000-området Svennevadsån är naturtypen mindre vattendrag, arterna tjockskalig målarmussla och stensimpa utpekade. Naturtypen mindre vattendrag och tjockskalig målarmussla uppnår inte gynnsam bevarandestatus. Beståndet är uppskattat till ca 10 000 individer och finns endast inom en begränsad del av ån. Beståndet bedöms vara en rest av ett större bestånd som ursprungligen bör hållit 5-10 gånger fler musslor jämfört med idag. Detta var när musslorna hade tillgång till hela ån och när de strömmande delarna av ån inte var påverkade av reglering, rensning (markavvattning och flottningsrensning) och i viss mån indämning. I nuvarande bestånd fungerar reproduktionen dåligt i vissa delar och beståndet består främst av äldre individer.

Enligt länsstyrelsen behöver musselbeståndet spridas till de strömmande partier och miljöer med hårbotten som finns i Svennevadsån för att bevarandemålen skall uppnås.

Vad som skall bedömas enligt 7 kap MB är om en betydande påverkan på Natura 2000-området är sannolik till följd av den fortsatta vattenverksamheten Masugnsfallets. Sökande gör den bedömningen att påverkan inte kan betraktas som betydande eller att det uppstår varaktiga skador på naturvärdena och störningar.

Om domstolen gör bedömningen att ansökt vattenföretag, trots att det i sin helhet ligger utanför Natura 2000-området, innebär betydande påverkan, erfordras även tillstånd enligt 7 kap 28a och b §§ i MB. Av Miljöbedömningen framgår att planerad verksamhet inte skadar livsmiljö som skyddas genom förordnandet och inte heller försvårar skyddade arters bevarande på ett betydande sätt. Tillstånd kan därför lämnas enligt nyss nämnda paragrafer. Det skall också ses mot bakgrund av att verksamheten redan fanns vid inrättande av Natura 2000-området med nuvarande vattenhushållningsbestämmelser. Särskilt tillstånd torde därmed inte krävas enligt 7 kap 28§. Vattenverksamheten fanns och var på plats 30 juni 2001 enligt praxis föreligger det då inte krav på prövning.

Enligt de regler som gäller för Natura 2000-områden är vattenverksamheten med kommande vattenföringsförhållanden förenlig med Natura 2000-förordnandet.

Natura 2000-området har behandlats närmare i bifogad Miljöbedömning **bilaga B**.

Någon fiskvandring har tidigare inte varit möjlig under de ca 400- 500 år som vattenkraften i strömfallet har nyttjats för industriella ändamål.

12 Planerade åtgärder

Syftet med omprövningarna är att verksamheterna ska förses med moderna miljövillkor. Det betyder bland annat att tillstånden ska ha villkor som behövs för att kvaliteten på de vatten som verksamheterna påverkar ska kunna uppfylla EU-rättens krav. Den nationella planen ska ge en nationell helhetssyn i frågan om att verksamheterna ska förses med moderna miljövillkor på ett samordnat sätt med största möjliga nytta för vattenmiljön och för nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel.

Avsikten med omprövningen för Masugnsfallets vattenkraftverk är att tillståndet ska förses med moderna miljövillkor för att förbättra möjligheterna att uppnå god ekologisk status i Skogaån. Av bedömningarna i VISS framgår dock att det inte endast är miljöfaktorn konnektivitet som ligger till grund för bedömningen måttlig ekologisk status för Skogaån.

Masugnsfallet föreslås för att uppnå moderna miljövillkor att vattenkraftverket läggs ner. Turbin, generator, el- och styrutrustning plockas bort. Luckutskov samt delar av höger avslutningsdamm tas bort (partiell utrivning). Det tidigare luckutskovet stängs av i sin helhet. Därigenom tillskapas ett naturligt sjöutlopp. För att skydda vattentäkten byggs en avskärmning (tröskel) på vänster sida i strömriktningen. Inom avskärmade delen tillskapas ett naturligt sjöutlopp. Där samtliga vandringsbenägna fiskar inbegripit ål kan förflytta sig i vattendraget. Närmare beskrivning och ritning se Teknisk Beskrivning och miljöbedömning.

Bolaget ställer sig frågande till att fisk överhuvudtaget har kunnat vandrat förbi både de naturliga och konstgjorda hindren i vattendraget. I vart fall finns det inte några som helst tecken att så skall ha skett under de senaste 500 åren. Bolaget känner sig också tveksam till att öppna upp vattendraget för invasiva arter i våra vattendrag. Vilka otvetydigt får en allt större utbredning i vattendragen.

Bolaget anser ändock, trots nämnda tveksamheter till nyttan, att bästa möjliga teknik i förhållande till omständigheterna och myndigheternas agerande, är att skapa vandringsmöjligheter genom byggande av det naturliga utloppet som närmare har beskrivits i Tekniska Beskrivningen och Miljökonsekvensbeskrivningen.

13 Miljökvalitetsnormer

Som framgår av vad som angetts ovan i avsnitt 9 och till miljöbedömningen så är Bolagets uppfattning att nu föreslagna åtgärder, anpassningar och villkor medför att fortsatta vattenverksamheten i Masugnsfallets inte är i strid med gällande miljökvalitetsnormer. Vidare är det Bolagets bedömning att aktuella <åtgärder, anpassningar och villkor medför möjligheter att uppnå god ekologisk status i aktuellt vattendrag ökar. Därmed så anser Bolaget att nu aktuell ansökan om omprövning är i linje med fastställda miljökvalitetsnormer.

För mera detaljer i frågan se miljöbedömningen, **bilaga B** till ansökan.

14 Vattenhushållningsbestämmelser

Det nya utloppet efter den partiella utrivningen är utformat med en smal, V-formad djupfåra samt flacka, skibordsliknande slänter intill denna, se TB och miljöbedömning. Detta möjliggör redan vid relativt låga flöden att Tisarens vattenstånd ställer in sig till nivåer en god bit ovanför utloppströskeln och långt ovanför den nivå där vattenuttaget inte längre möjliggörs vid tidigare SG. Dessa nivåer bedöms medföra god buffertförmåga inför långa torrperioder. Flöden kring medelvattenföring medför att vattenståndet ställer in sig på ytterligare högre nivåer, cirka 55 cm ovanför anlagd utloppströskel (+99,95 m). Vid högre vattenföring medför de flacka slänterna intill djupfåran att vattennivåer stiger betydligt långsammare även vid extrema högflöden. Följaktligen är risken för att överstiga nuvarande övre dämmningsgräns låg, och extremt höga vattenstånd har beräknats bli mer ovanliga.

15 Sakägare och berörda fastigheter

De personer, fysiska och juridiska, som Bolaget anser har status som sakägare framgår av **bilaga C** till denna ansökan, samt fastighetskarta **bilaga C:2**.

16 Ersättning för skada

Bolagets uppfattning är att ingen av de aktuella åtgärderna som avses vidtas vid Masugnsfallets kommer att leda till en situation där ersättning för skada kan uppstå för potentiellt berörda. De anpassningar som avses anläggas såsom fiskväg kommer enligt Bolaget inte medföra att vattennivån i uppdämningen kommer att påverka boenden eller andra verksamheter omkring Tisaren på ett negativt sätt. Någon reglering kommer inte att ske vid Masugnsfallet genom den partiella utrivningen.

Utrivning av Masugnsfallets vattenkraftverk med regleringsdamm kan inte förorsaka några skadeståndskrav från Kumla kommun för skadlig inverkan på vattentäkten. På grund av borttagna regleringsanordningar kommer inte någon korttidsreglering kommer ske, varför det inte heller kommer att ske någon påverkan eller skador nedströms.

17 Arbetstid m.m.

Bolagets bedömning är att åtgärderna vid Tisarens sjöutlopp behöver inför genomförandet att detaljprojekteras och vidare måste genomförandet ske vid tider på året då det medför minsta möjliga påverkan vilket normalt är perioden maj till augusti varje år. En arbetstid om tio år är därför nödvändig för att tid ska finnas att hitta lämpliga tider när arbetena kan genomföras och hinna få ett besked om vad som kommer att hända med friskvattenuttaget. Vid ett eventuellt upphörande av vattenuttaget kan delvis påverka utförande av det naturliga sjöutloppet.

18 Handläggning m.m.

Den nu sökta verksamheten är placerad inom Mark- och miljödomstolen i Nackas tingsrätt vilket gör denna domstol till rätt forum i frågan.

Prövningsavgift kan konstateras att denna enligt reglerna i förordningen (1998:940) om avgifter för tillsyn och prövning enligt miljöbalken primärt sätts utifrån kostnaderna för projektet. Denna beräknas i detta fall ligga inom intervallet 1,0 till 5,0 milj. kr. Grundavgiften är därför 15 000 kr enligt 3 kap. 4 § aktuell förordning. Se bifogad kostnadsanalys **Bilaga E**. Grundavgiften är därför 15 000 kr enligt 3 kap. 4 § aktuell förordning.

Vad gäller frågan om tilläggsavgift så anges i 3 kap. 5 § att den ska beräknas med 0,1 öre per kWh i medelårsproduktion. För Masugnsfallet så kommer det framledes inte att ske någon kraftverksproduktion. Någon tilläggsavgift skall därför inte erläggas.

Bjursås den 30 juni 2025

Walter Johansson